

MEVROUW, MAG IK BIJ U WONEN? VERHALEN UIT DE PRAKTIJK VAN DE JEUGDBESCHERMING

Caroline Karssen, Hellen Kooijman & Maria van Rooijen (2014)
 Uitgeverij SWP, Amsterdam
 ISBN 978 90 885 03788
 142 bladzijden
 Prijs: € 17,50

Als u denkt te weten wat Bureau Jeugdzorg (BJZ) doet, dan is dit boek een absolute aanrader. Iedereen heeft een mening over BJZ, nogal eens gekleurd door negatieve ervaringen of publiciteit. Gezinsdrama's op het journaal, en wat blijkt? Ze waren bij 'jeugdzorg' in beeld. Waarom deden die niets? Of het omgekeerde scenario: jeugdzorg haalt met veel vertoon kinderen weg bij hun ouders met schrijnende tv-beelden van huilende kinderen en hysterische ouders. Hoe kan BJZ zo harteloos zijn?

Caroline Karssen is gedragswetenschapper bij BJZ Haaglanden/Zuid-Holland. Trots op haar werk, vindt ze het belangrijk dat de buitenwereld meer zicht krijgt op hun dagelijkse worstelingen. Ze beschrijft hoe bij BJZ beslissingen rond kinderen tot stand komen en welke overwegingen daarbij meespelen. De impliciete boodschap: probeer te begrijpen, voordat u oordeelt.

Het boek leest heel makkelijk weg, hoe opmerkelijk dat misschien ook klinkt bij een (dag)boek over zware onderwerpen. De korte hoofdstukken beschrijven telkens een werkdag. In vervolghoofdstukken lees je over sommige cliënten hoe het verder gaat. De (geanonimiseerde) casuïstiek is erg persoonlijk beschreven, waardoor de betrokken gezinnen en medewerkers een gezicht krijgen. Zo is er de 14-jarige Sijef die zelfmoord pleegde. Men had al een 'niet pluis-gevoel' bij hem, maar dat was te weinig concreet om iets mee te kunnen; hij was een broer van een OTS-cliënt. En we lezen over de 13-jarige Carmelita, die voor de tweede keer zwanger is van de bovenbuurman. Ze vond de seks niet

zo leuk, maar ja, ze hield ook niet van boodschappen doen en dat moest toch ook gebeuren? En 'zo hoefde mamma geen huur te betalen en kon ze tenminste eten en kleren kopen'. De rillingen lopen over je rug...

De dilemma's gaan over wat te doen als er bij moeder en dochter geen aangiftebereidheid is en de vader bovendien omgangsrechten heeft. Men probeert Carmelita te beschermen binnen de wettelijke kaders en luistert naar haar wens het kindje te behouden, nadat ze op elfjarige leeftijd haar eerste kind met pijn in het hart had moeten afstaan. Uiteindelijk kan ze onder voorwaarden terecht in een opvanghuis voor tienermoeders. Dan zijn er nog allerlei verhalen over kinderen die op zeer jonge leeftijd drugs gebruiken (een vijfjarig meisje overlijdt aan een overdosis), joyridende pubers, 'huishoudelijk' geweld, de elfjarige Ronaldo die zijn moeder met een schaar steekt, een vijfjarig masturberend meisje waarbij de vraag is of dit overmatige maar normale kinderlijke seksualiteit betreft of een misbruiksignaal is, baby's die uit het raam gegooid worden en de negenjarige Aisha, die na wisselende opvanggezinnen de auteur de hartverscheurende vraag stelt die de titel van dit boek is geworden.

Ook lezen we over Pepijns moeder, die haar ex van seksueel misbruik

beschuldigt. Ze doet alles om Pepijns vader buiten zijn leven te houden en indoctrineert Pepijn zo, dat ondanks vaders rechten uiteindelijk besloten wordt alle contactpogingen te staken. Zolang zijn moeder Pepijn geen 'toestemming' geeft, zijn de bezoeken momenten te beladen en niet in Pepijns belang. Moeder heeft gewonnen, waarschijnlijk ten koste van haar zoon. BJZ-medewerkers voelen met vader mee. Alles riekt naar een valse beschuldiging. Het zal je gebeuren dat je niet langer een rol in het leven van je eigen kind mag spelen, omdat je ex je integriteit bezoedelt... Het boek beschrijft hoe kinderrechtshouders BJZ-medewerkers scherp houden en soms ook frustreren door hen onhaalbare opdrachten te laten uitvoeren. Het verhaalt over agressie van cliënten en frustraties van hulpverleners als ze gefaald hebben iets ergs te voorkomen, of zich vanwege hun beroepsgeheim niet kunnen verweren tegen ongenueanceerde actualiteitenprogramma's. Het werk bij BJZ blijkt geen 'negen-tot-vijfbaan', maar een missie met een visie. Er werken mensen met hart voor de zaak, die zelfs hun eigen kerstdiner skippen om veilig onderdak voor een kind te regelen.

Yaron Kaldenbach, GZ-psycholoog